

Handläggare
Pia Lindman
Telefon: 08-50808418**Till**
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2026-09-24

Svar på skrivelse om begränsad ledsagning för synskadade i Stockholm

Svar på skrivelse

Förvaltningens förslag till beslut

Kungsholmens stadsdelsnämnd godkänner stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har lämnat en skrivelse om begränsad ledsagning för synskadade i Stockholm.

Sverigedemokraterna menar att personer med synnedsättning i Stockholms stad ofta får för lite ledsagning för att kunna leva ett självständigt och aktivt liv. De lyfter fram brist på ledsagningstimmar och ojämlika bedömningar mellan stadsdelarna, vilket kan leda till social isolering och sämre psykisk hälsa. Därför efterfrågar de ett mer likvärdigt, flexibelt och behovsanpassat stöd.

Några generella ramar om högsta antal timmar per månad finns inte beskrivet i stadens riktlinjer, utan det är det individuella behovet som avgör om insatsen ska beviljas och hur omfattande den ska vara.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning arbetar fortlöpande med att stärka rättssäkerheten och kvaliteten i handläggningen av samtliga ärenden, inklusive ansökningar om ledsagning. Följsamheten till stadens riktlinjer är central för att säkerställa en likvärdig och rättssäker bedömning i förhållande till andra stadsdelsförvaltningar.

Den enskilde har rätt att föra över outnyttjade timmar från en månad till nästkommande månader vilket medger en viss flexibilitet i utförandet av insatsen.

Bakgrund

Sverigedemokraterna har lämnat en skrivelse om begränsad ledsagning för synskadade i Stockholm.

Ärendet

Sverigedemokraterna framför i skrivelsen att personer med synnedsättning i Stockholms stad upplever att den beviljade ledsagningen ofta är otillräcklig för att möjliggöra ett självständigt och aktivt liv, trots intentionerna i socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Vidare skriver Sverigedemokraterna att det är brist på ledsagningstimmar, ojämlika bedömningar mellan stadsdelar och en restriktiv tillämpning av stödet riskerar att leda till social isolering och försämrad psykisk hälsa. Mot denna bakgrund efterfrågar Sverigedemokraterna åtgärder för att säkerställa ett mer likvärdigt, flexibelt och mer behovsanpassat stöd.

Mot bakgrund av detta vill Sverigedemokraterna fråga vad stadsdelsförvaltningen gör för att:

1. Öka antalet ledsagningstimmar för synskadade och äldre med synnedsättning?
2. Säkerställa mer likvärdiga bedömningar mellan stadsdelarna?
3. Ge större hänsyn till social delaktighet och psykisk hälsa?
4. Minska byråkratin kring ansökningar och omprövningar?
5. Införa större flexibilitet så att ledsagning kan användas när behovet faktiskt uppstår?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen och socialtjänstavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp. Rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet har beretts möjligheter att lämna synpunkter i ärendet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kungsholmens stadsdelsförvaltning följer de riktlinjer som staden har tagit fram. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till ledsagning och ledsagarservice som ska erbjudas från socialtjänstens sida. Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i meningsfulla fritidsaktiviteter samt i kultur- och idrottsliv på jämlika villkor som andra både som utövare och åskådare.

Insatserna ledsagning och ledsagarservice innebär att en person med funktionsnedsättning får stöd av en annan person, ledsagare, i

samhället och syftar till att möjliggöra delaktighet i samhällslivet och kontakter med andra. Insatsen är avgiftsfri.

Sverigedemokraterna frågar vad stadsdelsförvaltningen gör för att:

1. Öka antalet ledsagningstimmar för synskadade och äldre med synnedsättning?

Några generella ramar om högsta antal timmar per månad finns inte beskrivet i stadens riktlinjer, utan det är det individuella behovet som avgör om insatsen ska beviljas och hur omfattande den ska vara. Utgångspunkten ska vara den enskildes intressen samt aktiviteter och i utredningsfasen är det viktigt att få en bild av hur behovet av insatsen ser ut. Av lagens förarbeten framgår det att ledsagarservice är en insats knuten till aktiviteter utanför hemmet. Avsikten med insatsen är att göra det möjligt för den enskilde att besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter, kulturlivet eller bara promenera. Vad som avses med fritidsaktiviteter anges inte närmare men det kan exempelvis vara att besöka simhall, vistas i naturen, ridning eller andra tränings- och intresseaktiviteter.

Om den enskilde till följd av sin funktionsnedsättning (till exempel vid nedsatt syn) inte själv kan tillgodose behovet och inte kan få behovet tillgodosett på annat sätt har den enskilde rätt till ledsagning. Om insatsen avser en enskild som delar hushåll med en make/ maka, partner, sambo eller med någon annan ska det enligt rättspraxis beaktas att den enskilde har rätt att få stöd för att kunna utöva sina fritidsintressen och kulturella aktiviteter med mera på egen hand.

Genom insatsen ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå, vilket i detta sammanhang avser att ledsagningen ska göra det möjligt för den enskilde att trots sin funktionsnedsättning kunna delta i samhällslivet och leva som andra.

2. Säkerställa mer likvärdiga bedömningar mellan stadsdelarna?

Kungsholmens stadsdelsförvaltning arbetar fortlöpande med att stärka rättssäkerheten och kvaliteten i handläggningen av samtliga ärenden, inklusive ansökningar om ledsagning. Förvaltningen genomför årliga interna granskningar, följer rättspraxis och deltar i stadens juridiska utbildningar. Följsamheten till stadens riktlinjer är central för att säkerställa en likvärdig och rättssäker bedömning i förhållande till andra stadsdelsförvaltningar. Beställarenheten

arbetar kontinuerligt i interna forum där aktuella domar, rättsfall och riktlinjer diskuteras och följs upp.

3. Ge större hänsyn till social delaktighet och psykisk hälsa?

Vid ansökan görs alltid en individuell bedömning, där beställarenheten beaktar den enskildes sociala situation och psykiska mående. Ledsagning beviljas i syfte att främja social delaktighet och motverka social isolering. Beställaren betalar även omkostnadsersättning enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL) till utföraren, efter att utföraren har ersatt ledsagaren för dennes omkostnader.

4. Minska byråkratin kring ansökningar och omprövningar?

Kungsholmens stadsdelsförvaltning prövar varje ansökan enligt socialtjänstlagen (SoL) individuellt, utifrån den enskildes behov och gällande lagstiftning. Handläggningen följer gällande riktlinjer och är saklig, opartisk och bygger på en tillräcklig utredning. Besluten är tydligt motiverade och dokumenterade. Handläggare informerar den enskilde om beslutet och, vid helt eller delvis avslag, om rätten att överklaga. Kungsholmens stadsdelsförvaltning uppmanar enskilda som inte är nöjda med nämndens beslut att överklaga för att få sin sak prövad av förvaltningsrätten. Handläggare erbjuder vid behov stöd i överklagandeprocessen. När en överklagan inkommer gör nämnden alltid en bedömning av om det som framförs ger skäl att ändra beslutet. Om så är fallet korrigeras beslutet innan överklagan skickas vidare till förvaltningsrätten. Detta säkerställer insyn, likabehandling och möjligheten till rättslig prövning, vilket är grundläggande för en rättssäker handläggning.

Stadens riktlinjer anger att det inte ska göras skillnader i bedömningen av omfattningen av ledsagning beroende på om ansökan görs enligt SoL eller enligt LSS, under förutsättning att övriga förhållanden är desamma. Nämnden ska alltså inte utgå från att insatsen enligt SoL ska vara mindre omfattande än motsvarande insats enligt LSS. Vid ansökan enligt SoL måste nämnden dock alltid pröva om behovet kan tillgodoses på annat sätt. Vid prövning enligt LSS handlar det istället om att bedöma om behovet faktiskt redan är tillgodosett. Detta kan leda till att besluten skiljer sig åt trots att inriktningen är att bedömningarna ska vara likvärdiga.

Efter införandet av den nya socialtjänstlagen (SoL) pågår ett arbete med att bland annat identifiera vilka insatser som kan erbjudas genom förenklad handläggning eller utan individuell

behovsprövning. Det är i nuläget för tidigt att bedöma om ledsagning kommer att kunna omfattas av dessa insatser.

5. Införa större flexibilitet så att ledsagning kan användas när behovet faktiskt uppstår?

Omfattningen av den beviljade insatsen ska enligt riktlinjer från staden anges i timmar per månad. Den enskilde har rätt att föra över outnyttjade timmar från en månad till nästkommande månader. Ramen för användande av timmar är tre månader, därefter påbörjas en ny tremånadersperiod. Timmarna får användas för andra aktiviteter än de som nämns i biståndsbeslutet eller beställning så länge målet med insatsen uppfylls – delaktighet i samhället. Den enskildes möjlighet att föra över timmar innebär inte att den enskilde kan spara timmar för att använda till särskilt ändamål, om detta innebär att de kontinuerliga aktiviteterna uteblir.

Enligt samma princip är möjligt att använda omkostnadsersättningen flexibelt under en tre månaders period, men den får endast användas för ordinarie omkostnadsändamål.

Förvaltningen föreslår att Kungsholmens stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Bilaga

1. Skrivelse om begränsad ledsagning för synskadade i Stockholm

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Helena Lindström Slotte
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2026-09-04
Helena Lindström Slotte, Avdelningschef	2026-09-04